EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 4.9.2024
COM(2024) 388 final

ZPRÁVA KOMISE

O celkovém fungování úředních kontrol prováděných v členských státech (2022) s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin

{SWD(2024) 208 final}

Obsah

Shrnutí 4
Úvod 5

Část 1
Úřední kontroly provedené zeměmi EU v roce 2022 7

1.1
Obecný přehled 8

1.2
Výroční zprávy o zemích EU 13

1.3
Organizace a výkonnost systémů úředních kontrol 14

1.4
Opatření přijatá k zajištění účinného fungování víceletého vnitrostátního plánu kontrol 16

1.4.1
Opatření přijatá k zajištění dodržování předpisů ze strany podniků 17

1.4.2
Prosazování ze strany vnitrostátních orgánů 18

1.4.3
Opatření přijatá k zajištění účinných systémů úředních kontrol 20

Část 2
Kontroly provedené Komisí v zemích EU v roce 2022 22

2.1
Audity a kontroly 23

2.2
Doporučení 26

2.3
Nejdůležitější poznatky z kontrol provedených Komisí v roce 2022 27

2.4
Systematické sledování plnění doporučení auditu 30

2. 4.1
Obecné následné audity 31

2.4.2
Prosazování právních předpisů 32
Závěry 33

Upozornění

Evropská komise předkládá tuto zprávu v souladu s článkem 114 nařízení (EU) 2017/625 ([1]). Cílem této zprávy je zlepšit veřejnou dostupnost informací o úředních kontrolách prováděných zeměmi EU – a jejich kontrolách prováděných Komisí – v oblasti bezpečnosti potravin a krmiv, zdraví zvířat a rostlin, dobrých životních podmínek zvířat, ekologického zemědělství a režimů jakosti zemědělských produktů a potravin.

Pouze Soudní dvůr Evropské unie je oprávněn vykládat právo Unie.

Naším cílem je poskytovat aktualizované a přesné informace. Budeme-li upozorněni na případné chyby, pokusíme se je opravit.

Materiály použité pro tuto zprávu:

- jsou informace obecné povahy a nevztahují se na konkrétní situaci určité osoby či subjektu,
- nejsou nezbytně vyčerpávající, úplné, přesné či aktualizované a
- jsou zčásti poskytnuty vnitrostátními orgány zemí EU, nad nimiž Komise nemá kontrolu a nemůže za ně nést odpovědnost.

Některé údaje nebo informace v této zprávě mohou být vytvořeny nebo strukturovány v souborech nebo formátech, které nejsou bezchybné.

([1]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 ze dne 15. března 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin.

Shrnutí

Tato zpráva se týká celkového fungování úředních kontrol zemí EU a kontrolních činností Komise v roce 2022. Cílem těchto kontrol je zajistit vysokou úroveň ochrany zdraví a důvěry v rámci potravinového řetězce, od zemědělce ke spotřebiteli. Představují důležitý způsob, jak ověřit, zda podniky dodržují požadavky právních předpisů, a spotřebitelé v EU tak mohou mít jistotu, že potraviny, které konzumují, jsou bezpečné. Jsou rovněž klíčové pro zajištění hladkého fungování bezpečného obchodu s potravinami, zvířaty a rostlinami, a to jak v rámci EU, tak se zeměmi mimo EU.

Za provádění úředních kontrol odpovídají vnitrostátní orgány. Pokud podniky v rámci potravinového řetězce nedodržují platné právní předpisy, orgány mají povinnost tyto požadavky prosazovat a zajistit, aby podniky plnily své povinnosti.

V roce 2022 se úředním kontrolám podrobilo 16,4 milionu podniků a vnitrostátní orgány provedly zhruba 5 milionů úředních kontrol. Tyto kontroly zjistily 1,2 milionu případů nesouladu, což vedlo k uplatnění téměř 475 000 správních sankcí a téměř 12 000 právních kroků.

Komise prověřuje, jak země EU provádějí úřední kontroly a činnosti prosazování práva.

Komisí provedené kontroly ukazují, že vnitrostátní orgány mají obecně zavedeny systémy nezbytné pro sledování a zajištění toho, aby podniky plnily požadavky EU, a pro konání v případech jejich neplnění. V některých zemích EU Komise odhalila v systémech úředních kontrol nedostatky, což naznačuje, že je zde prostor pro zlepšení. V těchto případech Komise vnitrostátním orgánům vydává doporučení.

Komise plnění těchto doporučení systematicky sleduje a v případě potřeby využívá další donucovací nástroje. Kromě toho podporuje země EU poskytováním technické pomoci a školení prostřednictvím iniciativy „Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin“ a technických jednání, do nichž se zapojují sítě odborníků.

Od roku 2020 vnitrostátní orgány oznamují výsledky svých kontrol s využitím harmonizovaného elektronického formátu. Avšak ne všechny země EU již byly schopny předložit všechny své údaje v požadovaném formátu.

Úvod

Cílem EU je dosáhnout vysokou úroveň ochrany a důvěry v bezpečnost potravin a krmiv, zdraví zvířat a rostlin, dobré životní podmínky zvířat, ekologické zemědělství a v režimy zeměpisného původu (chráněné označení původu (CHOP), chráněné zeměpisné označení (CHZO) a zaručené tradiční speciality (ZTS)). Lidé žijící v EU právem v těchto oblastech očekávají vysoké standardy.

EU má zaveden ucelený právní rámec, jehož cílem je zajistit, že kontroly jsou v rámci celého potravinového a krmivového řetězce – od zemědělce ke spotřebiteli – důsledné, a že jsou náležitě monitorované, a to při současném zajištění účinného jednotného trhu a obchodu se zeměmi mimo EU. Pro účely této zprávy zahrnují odkazy na země EU a statistické údaje rovněž Spojené království s ohledem na Severní Irsko ([2]).

Jedním z pilířů integrované politiky EU pro bezpečnost potravin od zemědělce ke spotřebiteli je, že každá země EU musí mít účinný systém úředních kontrol vycházející z nařízení o úředních kontrolách ([3]). Účelem je ověřit, že podniky v rámci potravinového a krmivového řetězce dodržují standardy EU, a v případě potřeby toto dodržování vynutit. Země EU musejí vypracovat víceleté vnitrostátní plány kontrol, zahrnující všechny oblasti upravené právními předpisy EU týkajícími se zemědělsko-potravinového řetězce.

Komise zastává významnou úlohu v celkovém kontrolním rámci na úrovni EU ([4]) a provádí kontroly, včetně auditů, v zemích EU, aby ověřila, zda jejich vnitrostátní orgány plní své kontrolní povinnosti.

([2]) V souladu s Dohodou o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii, a zejména s čl. 5 odst. 4 Windsorského rámce (viz společné prohlášení Unie a Spojeného království ve smíšeném výboru zřízeném Dohodou o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii č. 1/2023 ze dne 24. března 2023 (Úř. věst. L 102, 17.4.2023, s. 87)) ve spojení s přílohou 2 uvedeného rámce.

([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 ze dne 15. března 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin.

([4]) Článek 116 nařízení (EU) 2017/625.

Země EU musejí každoročně předložit Komisi zprávu [5] o provádění úředních kontrol v souladu s příslušným víceletým vnitrostátním plánem kontrol.

Komise vyhotoví zprávu [6] o fungování úředních kontrol v zemích EU, v níž zohlední:

- výroční zprávy předložené vnitrostátními orgány o jejich kontrolní činnosti, a
- výsledek kontrol provedených Komisí v zemích EU.

Tato zpráva se týká roku 2022. Sestává z přezkumu:

- výročních zpráv zemí EU za rok 2022,
- kontrol provedených Komisí v zemích EU v roce 2022, a
- sledování, vynucování a podpory, jež Komise poskytuje vnitrostátním orgánům.

Obsahuje souhrn údajů poskytnutých vnitrostátními orgány za rok 2022. Tyto údaje v průběhu času umožní určit trendy v oblasti kontrol a případů nesouladu.

Grafická znázornění výsledků vnitrostátních úředních kontrol vycházejí ze souhrnných údajů ze zemí EU za rok 2022.

Vzhledem k tomu, že se požadavky na podávání zpráv od roku 2020 změnily, ne všechny země EU byly schopny poskytnout všechny údaje za rok 2022 s požadovanými podrobnostmi. Tím je rozsah možného porovnání v grafech omezen, neboť je možné, že některé země EU poskytly kombinované údaje, které nebyly rozděleny do požadovaných podkategorií.

Ke zprávě je připojen pracovní dokument útvarů Komise [7], který uvádí podrobnější informace o kontrolách a auditech provedených vnitrostátními orgány a Komisí v odvětvích potravinového řetězce spadajících do působnosti nařízení o úředních kontrolách.

([5]) Čl. 113 odst. 1 nařízení (EU) 2017/625.

([6]) Článek 114 nařízení (EU) 2017/625.

([7]) Pracovní dokument útvarů Komise (SWD(2024) 208 final) připojený ke zprávě Komise o celkovém fungování úředních kontrol prováděných v zemích EU (2022) s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin.

Část 1

Úřední kontroly provedené zeměmi EU v roce 2022

1.1 Obecný přehled

Potraviny se vyrábějí a distribuují od zemědělce ke spotřebiteli v různých řetězcích, které zahrnují širokou škálu podnikatelských oborů a činností ([8]).

V tabulce 1 je uveden přehled výsledků úředních kontrol provedených v zemích EU v roce 2022.

Tabulka 1: Úřední kontroly v roce 2022 – v číslech

Všechny podniky v potravinovém řetězci	Provedené úřední kontroly	Zjištěné případy nesouladu	Uložené správní sankce	Podniknuté právní kroky
16 414 273	**5 010 943**	**1 205 443**	**476 160**	**12 182**

Obrázek 1 znázorňuje členění těchto úředních kontrol provedených zeměmi EU v rámci potravinového řetězce, od zemědělce ke spotřebiteli ([9]). Uvádí počet provozovatelů, provedených úředních kontrol, zjištěných případů nesouladu a uplatněných správních sankcí rozčleněných podle jednotlivých činností v potravinovém řetězci ([10]).

Tabulka 2 ukazuje žebříček prvních pěti odvětví potravinového řetězce, v absolutních číslech, z hlediska počtu subjektů, provedených úředních kontrol, zjištěných případů nesouladu a uplatněných správních sankcí. Pracovní dokument útvarů připojený k této zprávě nabízí další členění těchto údajů podle všech oblastí potravinového řetězce.

([8]) Viz Eurostat – klíčové údaje evropského potravinového řetězce – 2022, kde je uveden výběr údajů za odvětví zemědělství a rybolovu v EU a širší řetězec od zemědělce ke spotřebiteli.

([9]) Tento údaj nezahrnuje kontroly týkající se zdraví rostlin (tj. vydávání rostlinolékařských pasů a označování dřevěných obalů značkou dle ISPM15 potvrzující jejich ošetření proti šíření hmyzu, semen a hub), uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a udržitelného používání pesticidů mimo zemědělství.

([10]) Vnitrostátní orgány nemusejí podávat zprávy o počtech subjektů působících v oblasti přepravy zvířat. Požadované údaje za úřední kontroly a případy nesouladu u jatek a zařízení pro nakládání se zvěřinou lze uvádět jako počet nebo hmotnost jatečně upravených těl, a proto nelze použít souhrnný údaj.

Obrázek 1: Úřední kontroly provedené zeměmi EU v roce 2022

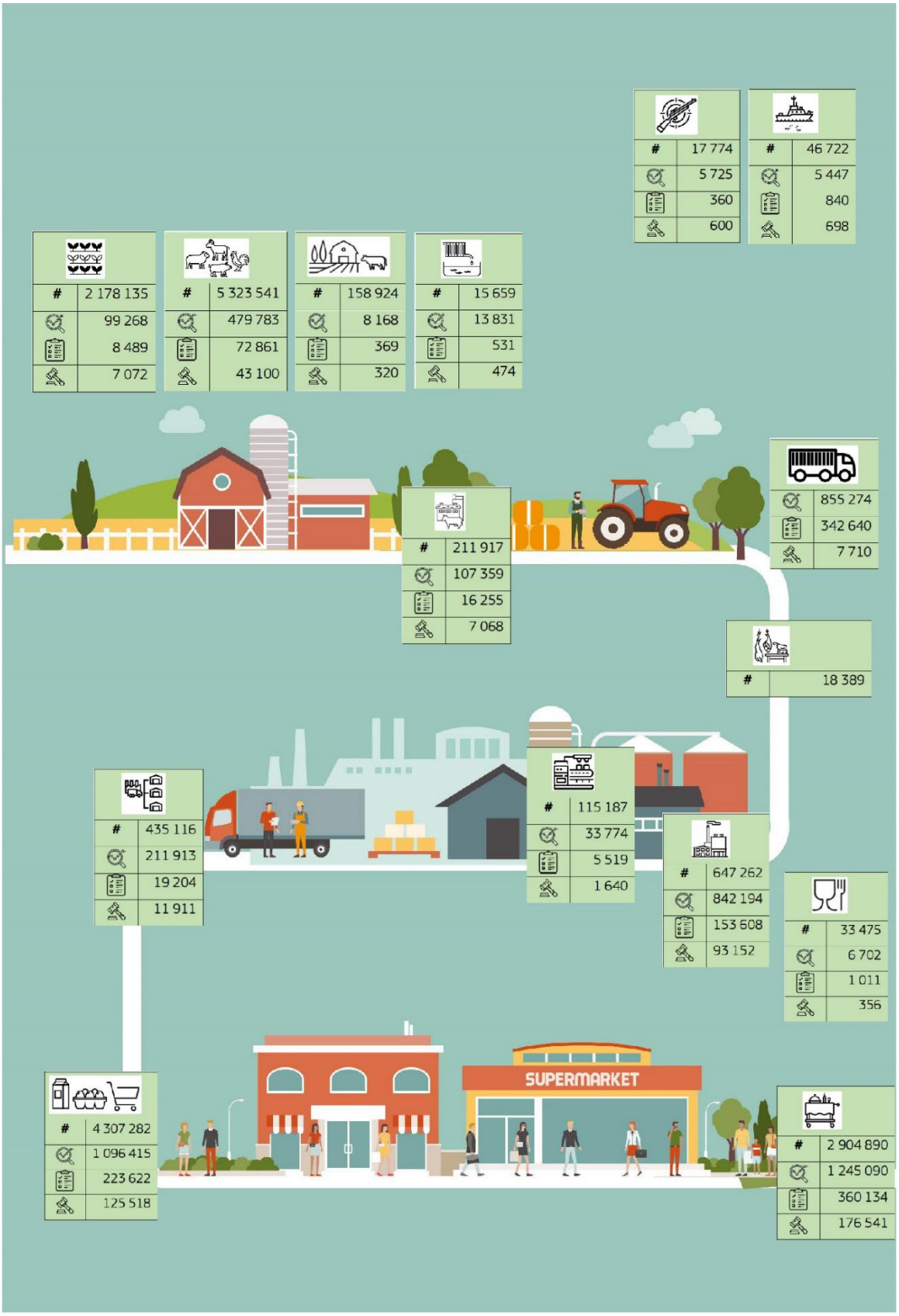

	Zemědělská výroba – rostlinná	#	Počet provozovatelů
	Zemědělská výroba – živočišná		Počet úředních kontrol
	Zemědělská výroba – smíšená		Počet případů nesouladu
	Akvakultura		Počet správních sankcí
	Rybolov		
	Lov		
	Krmiva		
	Přeprava zvířat		
	Jatky a nakládání se zvěřinou		
	Produkce potravin		
	Zpracování vedlejších produktů živočišného původu		
	Distribuce potravin		
	Velkoobchod a maloobchod		
	Stravovací služby		
	Výrobci materiálů určených pro styk s potravinami		

Tabulka 2 Úřední kontroly v roce 2022 – prvních pět odvětví

Subjekty	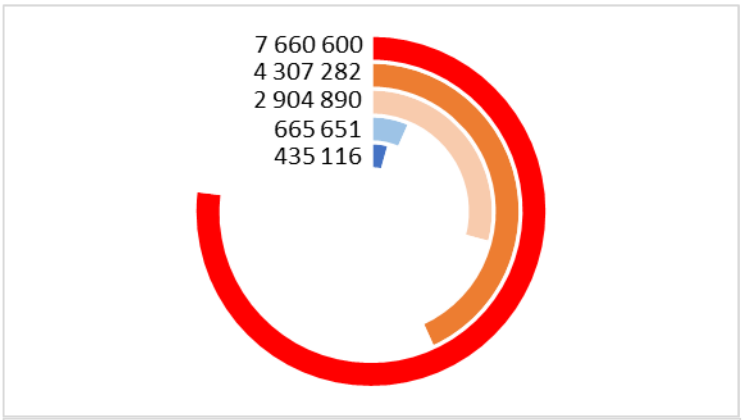	Zemědělství	7 660 600
		Velkoobchod s potravinami	4 307 282
		Stravovací služby	2 904 890
		Produkce potravin	665 651
		Distribuce potravin	453 116
Úřední kontroly	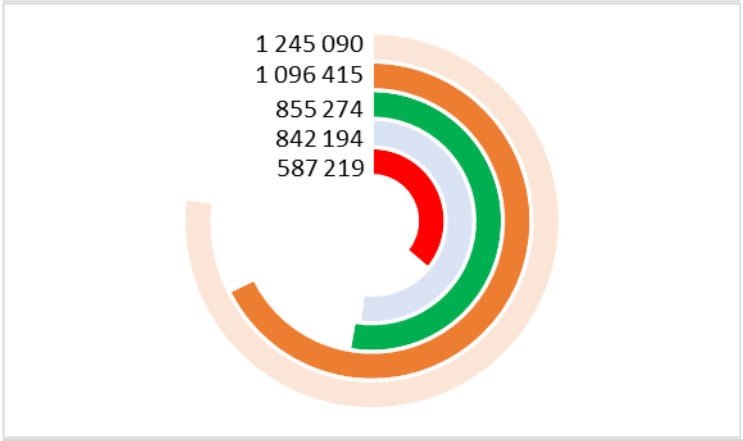	Stravovací služby	1 245 090
		Velkoobchod s potravinami	1 096 415
		Přeprava zvířat	855 274
		Produkce potravin	842 194
		Zemědělství	587 219
Zjištěné případy nesouladu	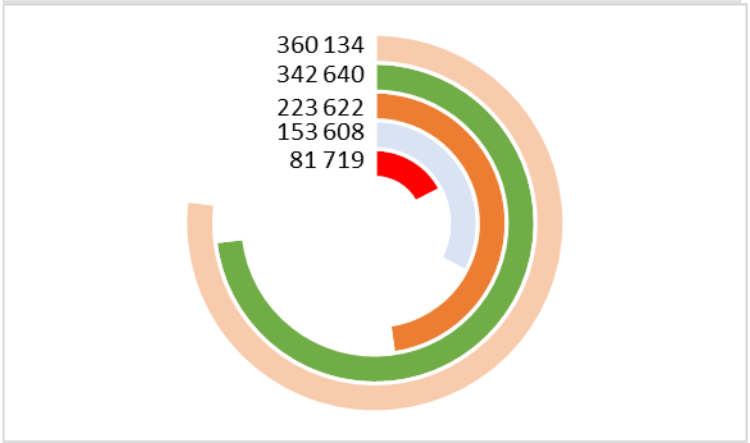	Stravovací služby	360 134
		Přeprava zvířat	342 640
		Velkoobchod s potravinami	223 622
		Produkce potravin	153 608
		Zemědělství	81 719
Správní sankce	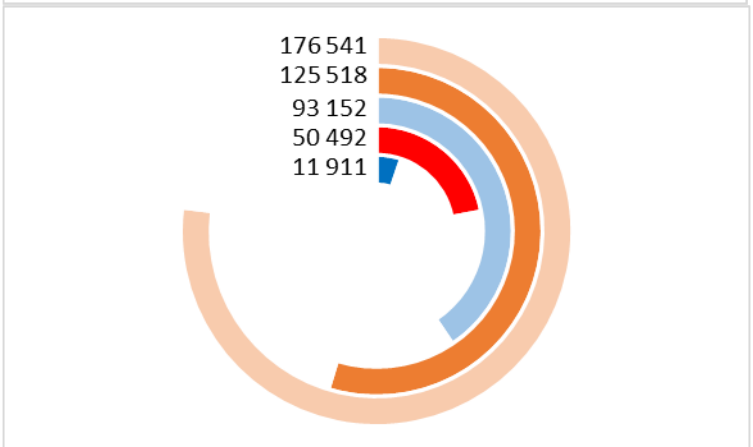	Stravovací služby	176 541
		Velkoobchod s potravinami	125 518
		Produkce potravin	93 152
		Zemědělství	50 492
		Distribuce potravin	11 911

1.2
Výroční zprávy o zemích EU

Vnitrostátní orgány použily nový formát zpráv teprve potřetí. Některé tedy ještě měly se sestavováním údajů v požadovaném formátu problémy. Z toho vyplývá, že srovnání údajů předložených za roky 2020, 2021 a 2022 nemusí být spolehlivé. Změna na nový formát také ztěžuje porovnání údajů z období před rokem 2020 s údaji po roce 2020. Na meziroční porovnávání údajů na úrovni EU je proto ještě příliš brzy.

Země EU se vyzývají, aby poskytly hodnocení celkové úrovně dodržování předpisů a účinnosti kontrolního systému. Vnitrostátní orgány však poskytly za rok 2022 méně informací, než se předpokládalo v pokynech([11]).

Co se týká dobrých životních podmínek zvířat v zemědělských podnicích a během přepravy, nařízení o úředních kontrolách stanoví, že součástí výročních zpráv musí být analýza nejzávažnějších případů nesouladu. Tato analýza by měla být základem pro národní akční plán, jehož cílem je zabránit nebo snížit jejich výskyt v nadcházejících letech ([12]). Celkově se ukázalo, a bylo tomu tak i v letech 2020 a 2021, že vnitrostátní orgány neposkytly ani tuto analýzu, ani akční plány. Komise proto nemůže v tomto ohledu poskytnout požadované shrnutí týkající se dobrých životních podmínek zvířat.

Vnitrostátní orgány rovněž poskytly pouze velmi omezené informace o kontrolách zaměřených na podvodné a klamavé praktiky.

([11]) Sdělení Komise týkající se pokynů k vyplnění jednotného vzorového formuláře.

([12]) Články 151, 152, 154, 156, 157 a 158 nařízení (EU) 2017/625.

1.3
Organizace a výkonnost systémů úředních kontrol

Země EU zavedly systémy úředních kontrol, které ověřují, zda všechny podniky v potravinovém řetězci dodržují právní rámec.

Vnitrostátní orgány ve svých víceletých vnitrostátních plánech kontrol popisují způsob nastavení svých kontrolních systémů a své strategické cíle.

Pokyny Komise k vyplňování výročních zpráv vyzývají vnitrostátní orgány k tomu, aby:

- popsaly veškeré aktualizace týkající se organizace systémů úředních kontrol,
- uvedly tabulku s výsledky výkonnostních ukazatelů používaných k měření strategických cílů a
- zahrnuly prohlášení o celkové úrovni souladu a účinnosti systémů úředních kontrol, založené na analýze a syntéze výsledků kontrolních systémů, jejich cílů a ukazatelů výkonnosti.

Některé země EU ve výroční zprávě opakují popis svých kontrolních systémů, což jsou informace, které jsou již k dispozici v jejich víceletých vnitrostátních plánech kontrol.

Prohlášení o obecné úrovni dodržování předpisů a účinnosti jsou většinou velmi omezená. Popisy se pohybují od uspokojivých až po uvedení procenta podniků podléhajících kontrole, kde se vyskytly (nebo nevyskytly) případy nesouladu.

Deset zemí EU uvedlo informace o cílech a výsledcích. Osm z těchto zemí poskytlo tyto informace ve formě přehledu výsledků svých ukazatelů. Tyto ukazatele jsou někdy omezeny počtem provedených úředních kontrol a odebraných vzorků.

Některé zprávy o zemích EU neobsahují informace od všech orgánů zapojených do úředních kontrol v rámci potravinového řetězce.

Rádi bychom zmínili několik příkladů osvědčených postupů:

- lotyšské orgány uvedly také ukazatel výkonnosti úředníků,
- belgické orgány stanovují barometry na základě výsledků úředních kontrol,

- dánské orgány používají počet případů onemocnění přenášených potravou, které byly způsobeny salmonelou, a počet stažení výrobků z oběhu.

Několik zemí EU uvedlo, že počet provedených kontrol se ve srovnání s předchozími roky po postupném rušení opatření proti šíření COVID-19 opět zvýšil. Jiní stále hlásí negativní dopady protipandemických opatření na jejich schopnost kompletně provést plánované kontroly.

Mezi další faktory, které měly negativní dopad na inspekční programy oznámené vnitrostátními orgány, patřily nedostatečné zdroje (pracovníci, finanční prostředky a vybavení), přetrvávající problémy se zdravím zvířat (např. africký mor prasat a ptačí chřipka) a zdravím rostlin, brexit a válka na Ukrajině.

1.4

Opatření přijatá k zajištění účinného fungování víceletého vnitrostátního plánu kontrol

Cílem víceletého vnitrostátního plánu kontrol je zajistit, aby úřední kontroly byly prováděny způsobem, který je založen na posouzení rizik a je účinný v celém zemědělsko-potravinovém řetězci, a aby se uskutečňovaly v souladu s nařízením o úředních kontrolách.

Pokud úřední kontroly zjistí případ nesouladu, jsou vnitrostátní orgány povinny přijmout opatření zajišťující, aby podnik, u něhož se nesoulad vyskytl, tento problém napravil a zabránil jeho dalšímu výskytu ([13]).

Vnitrostátní orgány jsou rovněž povinny ověřit, zda je systém úředních kontrol účinný, a přijmout opatření potřebná k nápravě zjištěných nedostatků ([14]).

([13]) Článek 138 nařízení (EU) 2017/625.

([14]) Čl. 12 odst. 2 a 3 nařízení (EU) 2017/625.

1.4.1
Opatření přijatá k zajištění dodržování předpisů ze strany podniků

Většina zemí EU (18) informovala o opatřeních přijatých k zajištění dodržování předpisů ze strany podniků. U šesti z těchto zemí se informace omezují na klasické možnosti prosazování pravidel, jako jsou varování, pokuty a právní kroky.

Ostatní zprávy uvádějí informace o opatřeních, jako jsou například veřejné informační kampaně, pokyny a školení pro podniky, jejichž cílem je pomoci podnikům dodržovat pravidla v oblasti bezpečnosti potravin.

Několik příkladů dobré praxe:

- dánské orgány využívají digitální nástroje a řešení, jako je nástroj pro řízení rizik v potravinářských podnicích a nástroj pro kontrolu správné skladovací teploty,
- maďarské orgány informují o prvních pozitivních dopadech přijatého přístupu, který je spíše poradenský a doplňuje donucovací opatření,
- v Belgii mají podniky, které jsou certifikovány podle vnitrostátních ověřených příruček pro vlastní kontrolu, nárok na nižší poplatky a nižší četnost úředních kontrol.

1.4.2
Prosazování ze strany vnitrostátních orgánů

Vnitrostátní orgány musí zavést účinné, přiměřené a odrazující sankce ([15]).

Vnitrostátní orgány používají celou škálu donucovacích metod, od vydání ústních a písemných varování až po zabavení a zničení zboží a (dočasné) odebrání či omezení schválení podniků. Správní pokuty se používají jako odrazující opatření. Formální předložení záležitosti k soudu zůstává poslední možností.

Graf 1 ukazuje počet správních sankcí uplatněných v jednotlivých odvětvích fungujících v rámci potravinového řetězce. V grafu 2 je uvedeno rozdělení podle kategorií a v grafu 3 je uveden počet právních kroků podniknutých v jednotlivých kategoriích.

Graf 1: Správní sankce v roce 2022 podle odvětví podnikání

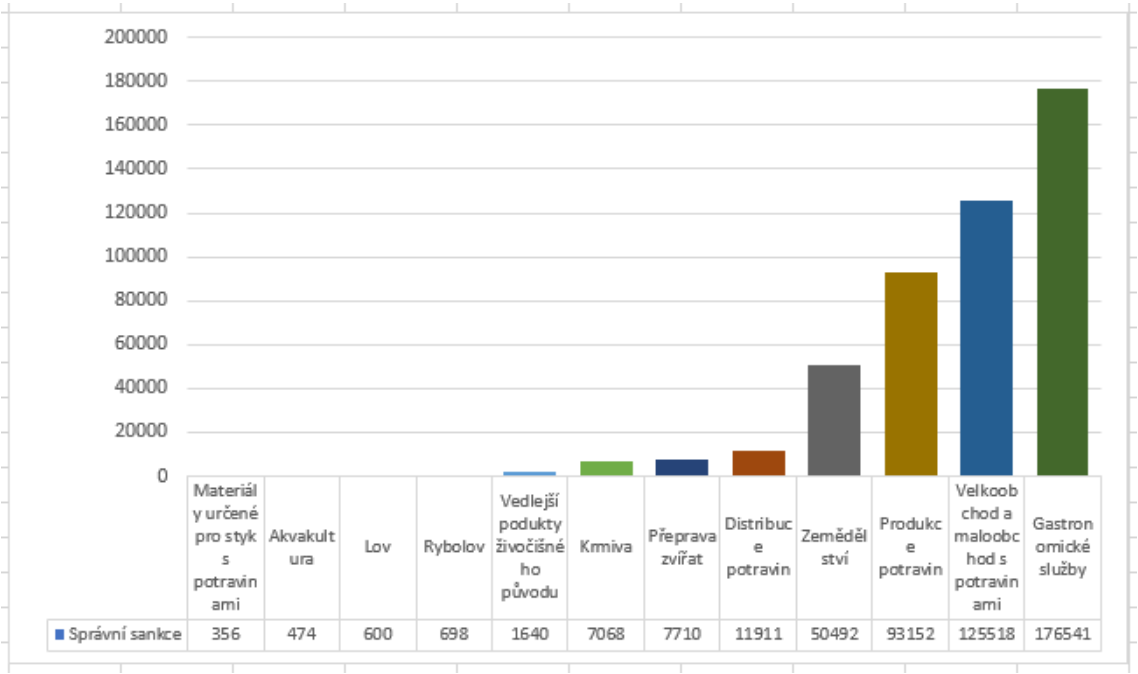

([15]) Články 137, 138 a 139 nařízení (EU) 2017/625.

Graf 2: Správní sankce v roce 2022 podle kategorií

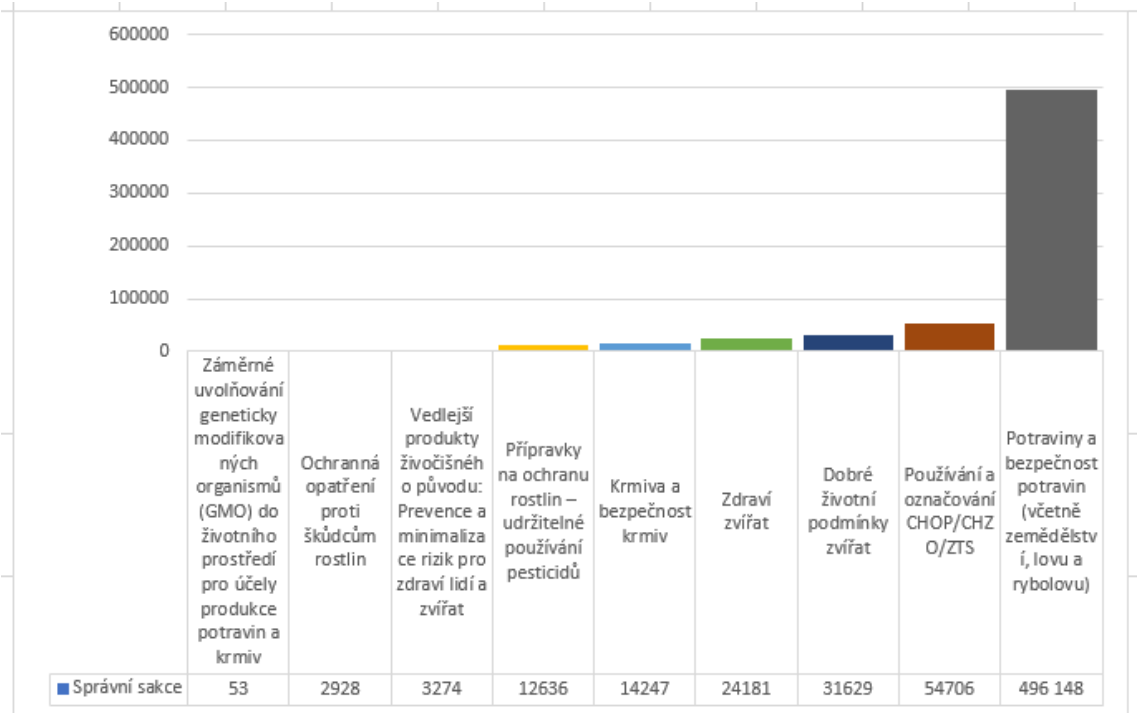

Graf 3: Právní kroky podniknuté v roce 2022

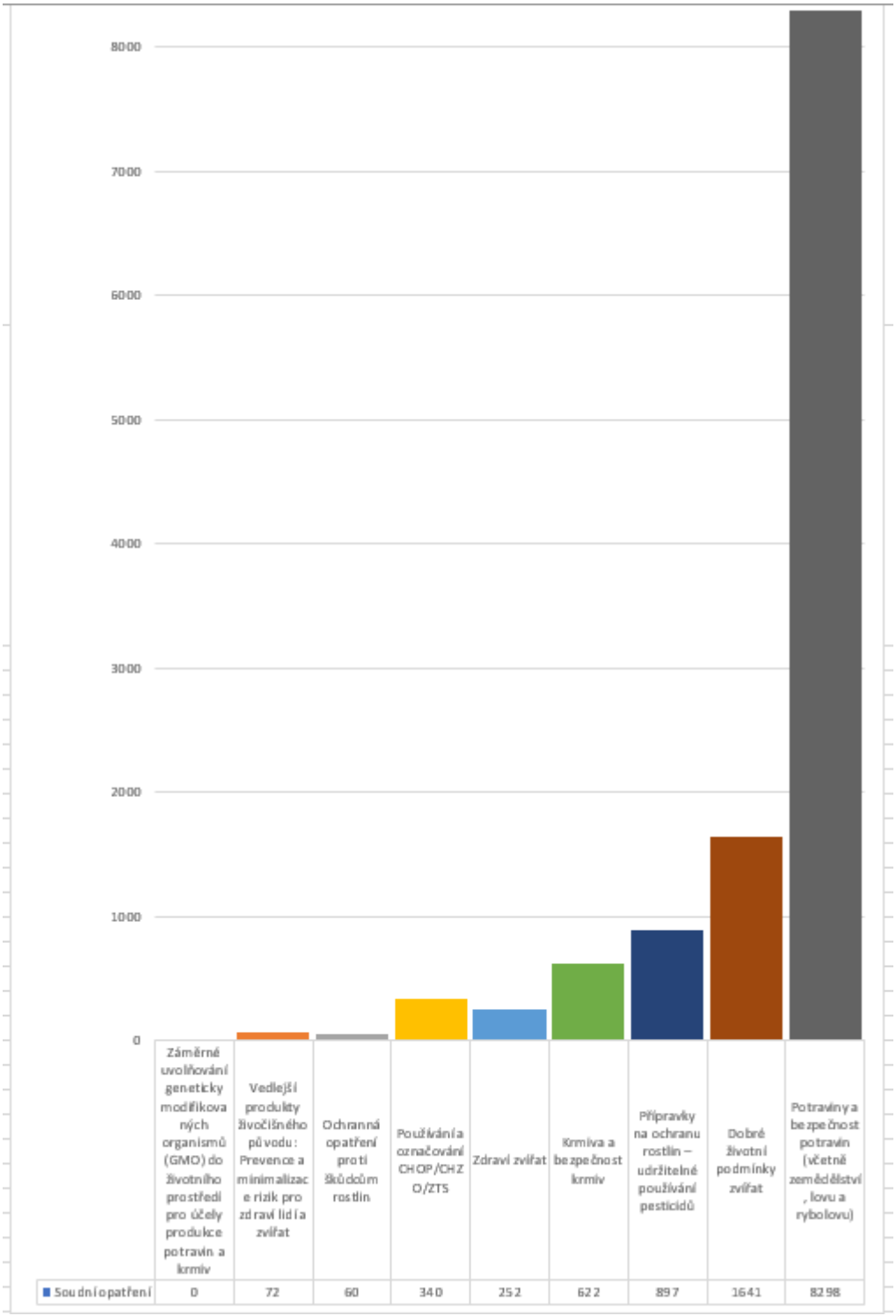
8000
7000
6000
5000
4000
3000
2000
1000
0
Záměrné uvolňování geneticky modifikovaných organismů (GMO) do životního prostředí pro účely produkce potravin a krmiv
Vedlejší produkty živočišného původu: Prevence a minimalizace rizik pro zdraví lidí a zvířat
Ochranná opatření proti škůdcům rostlin
Používání a označování CHOP/CHZO/ZTS
Zdraví zvířat
Krmiva a bezpečnost krmiv
Přípravky na ochranu rostlin – udržitelné používání pesticidů
Dobré životní podmínky zvířat
Potraviny a bezpečnost potravin (včetně zemědělství, lovu a rybolovu)
Soudní opatření
0
72
60
340
252
622
897
1641
8298

1.4.3
Opatření přijatá k zajištění účinných systémů úředních kontrol

Vnitrostátní orgány musejí mít zavedeny postupy a/nebo opatření k zajištění účinnosti a přiměřenosti úředních kontrol. K dosažení tohoto cíle musejí mít nebo mají přístup k:

- dostatečnému počtu náležitě kvalifikovaných a zkušených pracovníků,
- náležitým a řádně udržovaným zařízením a vybavení a
- dostatečné laboratorní kapacitě pro analýzu, testování a diagnostiku.

Vnitrostátní orgány musejí provádět audity svých kontrolních systémů (popřípadě jejich provádění zadat jinému subjektu) a musejí zavést postupy ověřování kontrol ([16]), aby zajistily soulad s předpisy a účinnost kontrolních systémů. To zahrnuje audity všech subjektů nebo osob, které vnitrostátní orgán mohl pověřit plněním úkolů.

Informace o jednom nebo více těchto aspektech jsou obsaženy ve 22 výročních zprávách.

Informace o školeních poskytovaných zaměstnancům nebo o školeních, která zaměstnanci absolvovali, a o auditech a jiných metodách ověřování používaných k posouzení účinnosti systémů úředních kontrol jsou poměrně omezené.

Ohledně zdrojů:

- Česko ke konci roku hlásilo nedostatek finančních prostředků na laboratorní diagnostiku, což vedlo k omezenému odběru vzorků a testování.
- Bulharsko zmínilo klesající trend počtu úředníků a zároveň nárůst počtu založených podniků.
- Estonsko uvedlo, že problémem zůstává nedostatek odborníků a z toho vyplývající dlouhá doba hodnocení účinných látek a přípravků na ochranu rostlin.

Osm zemí EU oznámilo změny ve svých stávajících víceletých vnitrostátních plánech kontrol. Důvody těchto změn byly:

- významné změny struktury, řízení nebo činnosti příslušných orgánů,

([16]) Články 6 a 12 nařízení (EU) 2017/625.

- nové právní předpisy,
- každoroční aktualizace cílů.

Část 2

Kontroly provedené Komisí v zemích EU v roce 2022

2.1
Audity a kontroly

Program auditů a analýz na rok 2022 ([17]) byl druhým programem víceletého plánu na období 2021–2025. V roce 2022 jsme začali řešit několik priorit stanovených ve víceletém plánu. Patří mezi ně:

- dobré životní podmínky telat na kontrolních stanovištích během přepravy uvnitř EU;
- dobré životní podmínky zvířat na plavidlech pro přepravu hospodářských zvířat;
- rostlinolékařské pasy používané při přemísťování rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů v rámci EU.

V roce 2022 jsme provedli 120 kontrol systémů úředních kontrol v zemích EU. V tabulce 3 je uveden rozpis typů kontrol a použité metodiky.

Tabulka 3 – typy kontrol a metodika, 2022

Druh auditu	Plně vzdáleně	Částečně vzdáleně	Na místě
Audit	7	60	3
Analýza dokumentů	27		
Studie s cílem zjistit skutečnosti	4	1	9
Obecné následné audity	4	3	2

([17]) Pracovní programy se zveřejňují na internetových stránkách Komise

Obrázek 2 zobrazuje zeměpisné pokrytí těchto kontrol. Graf 4 zobrazuje počet provedených auditů podle kategorie kontroly.

Obrázek 2: Pokrytí kontrolami provedenými Komisí v roce 2022

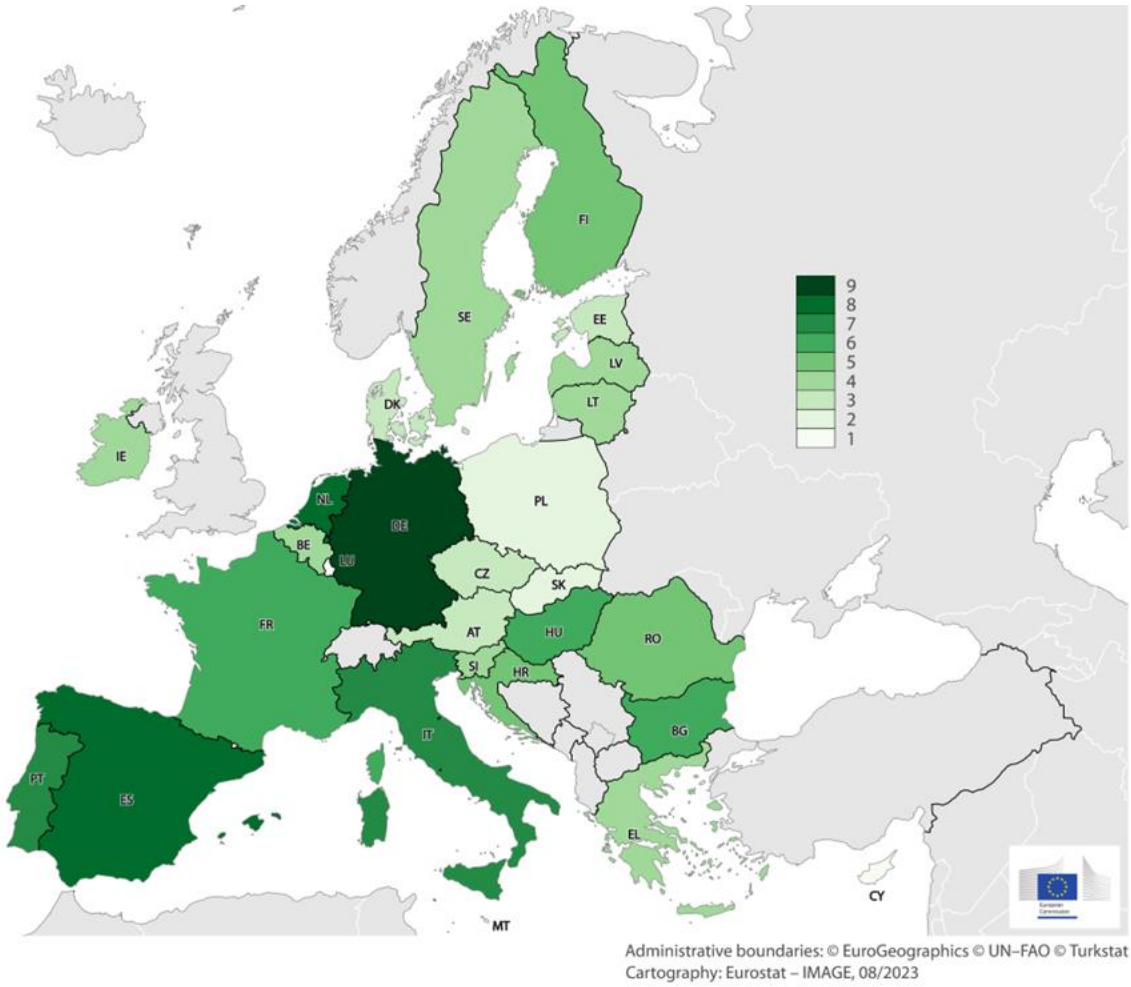

Graf 4: Provedené kontroly podle kategorií, 2022

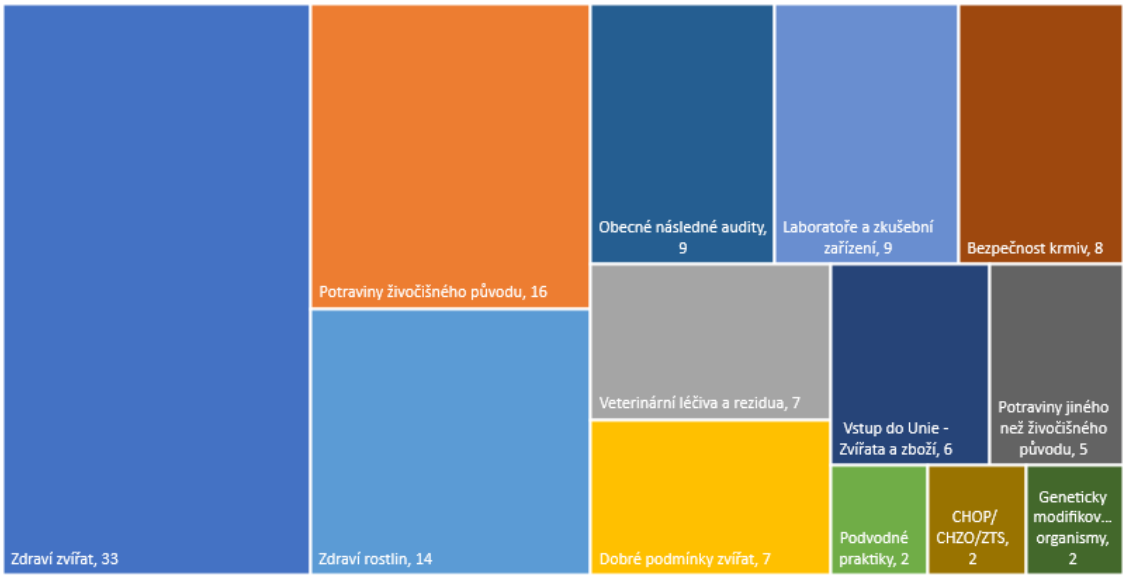

2.2 Doporučení

Na základě kontrol provedených v roce 2022 bylo pro země EU vydáno celkem 363 doporučení. Graf 3 zobrazuje jejich přehled dle odvětví. Připojený pracovní dokument útvarů pak uvádí další členění těchto údajů podle auditovaných oblastí.

Graf 5: Doporučení vydaná v roce 2022 podle odvětví

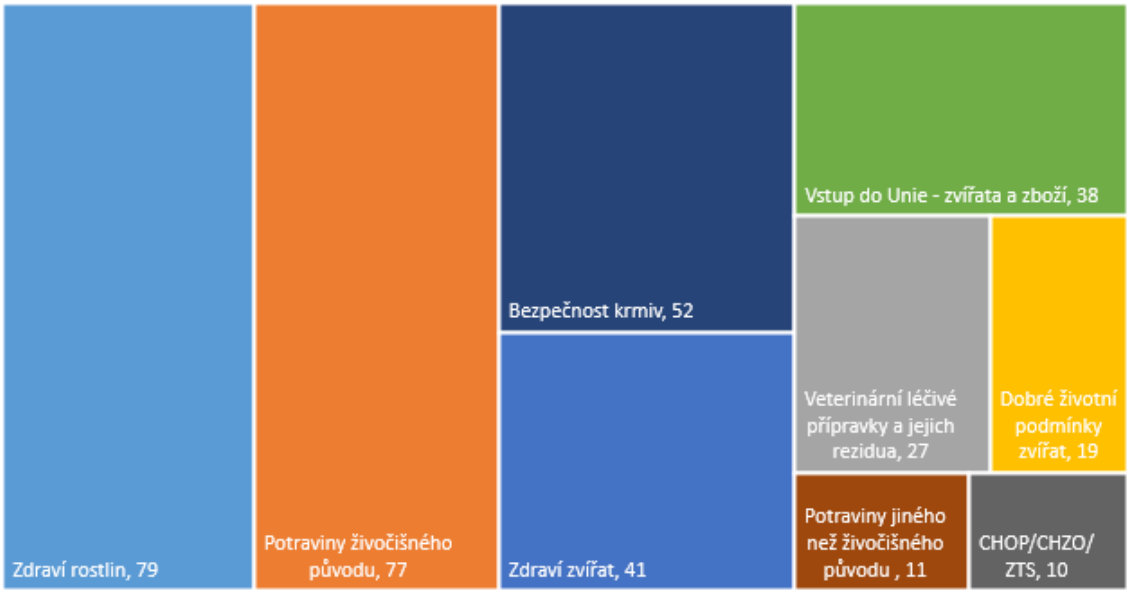

2.3 Nejdůležitější poznatky z kontrol provedených Komisí v roce 2022

Potraviny

Audity v odvětví **rybolovu** zjistily problémy v oblasti registrace malých rybářských plavidel, kontroly míst vykládky a souvisejících operací a nedostatečné kontroly plavidel, která vykládají v jiných zemích EU. Použití alternativních metod využívajících zkoušek, kterými se zjišťuje přítomnost histaminu, by mohlo snížit spolehlivost a/nebo platnost výsledků testů.

Rozšířili jsme rozsah našich auditů v odvětví **masa**, od jatek pro skot po jatka pro prasata, ovce a drůbež. Nedostatky byly zjištěny v oblasti odborné přípravy úředních veterinárních lékařů a dohledu nad nimi a v účinnosti kontrol na jatkách s nízkou kapacitou.

V odvětví **mléka a mléčných výrobků** byly zjištěny běžné nedostatky v prosazování postupů hospodářských subjektů při testování syrového mléka a ověřování tepelného ošetření.

Audity **potravin jiného než živočišného původu** ukázaly, že při provádění úředních kontrol založených na riziku je třeba zlepšit registraci prvovýrobců.

Geneticky modifikované organismy (GMO)

Provedli jsme dvě zjišťovací studie s cílem shromáždit informace o provádění kontrol a ustanovení týkajících se organismů a produktů, včetně potravin a krmiv obsahujících takové produkty, získaných pomocí nových genomických technik ([18]). Cílem bylo také zjistit osvědčené postupy a běžné překážky nebo obtíže, které se při provádění těchto kontrol vyskytly.

Krmivo

([18]) Právní předpisy EU týkající se GMO byly přijaty v letech 2001 a 2003. Nové genomické techniky jsou techniky, které se objevily nebo byly vyvinuty od roku 2001.

Naše audity odhalily oblasti, které je třeba zlepšit při posuzování systémů analýzy rizik a kritických kontrolních bodů využívaných provozovateli, při provádění vhodných protokolů o odběru vzorků a úředních kontrol označování.

Zdraví zvířat

Naše kontroly opatření přijatých k omezení šíření **afrického moru prasat** poukázaly na problémy týkající se včasného zjištění nákazy, biologické bezpečnosti a kontroly přesunů z uzavřených pásem.

Pokud jde o opatření přijatá v souvislosti s **vysoce patogenní ptačí chřipkou**, bylo by možné dále posílit pohotovostní plánování a připravenost v oblasti epidemiologického šetření a opatření pro depopulaci.

Výsledky našich kontrol zaměřených na posouzení účinného provádění programů eradikace **vztekliny** ukázaly, že provádění programů celkově probíhá v souladu s cíli.

Vedlejší produkty živočišného původu

Mezi oblasti, které je třeba zlepšit, patří kontroly vedlejších produktů živočišného původu vznikajících v potravinářském odvětví, hodnocení systémů analýzy rizik a kritických kontrolních bodů používaných provozovatelem a ověřování validace zpracovatelských závodů.

Dobré životní podmínky zvířat

Výsledek projektu zaměřeného na systémy řízení kvality v oblasti dobrých životních podmínek zvířat a používání ukazatelů byl shrnut v přehledové zprávě. Projekt potvrdil, že je třeba vytvořit univerzálně používané ukazatele pro měření stavu nebo změn v oblasti **dobrých životních podmínek zvířat na** úrovni **zemědělských podniků**.

Pokud jde o **dobré životní podmínky zvířat během přepravy**, zahájili jsme nové projekty týkající se dálkové přepravy odstavených telat a přepravy zvířat námořními plavidly do zemí mimo EU.

Zdraví rostlin

Naše audity opatření přijatých k omezení šíření bakterie *Xylella fastidiosa* zjistily překážky, které zpožďují provádění požadovaných eradikačních opatření, zejména v počátečních fázích kontroly ohniska.

Nová série auditů podpořila vnitrostátní orgány tím, že jim pomohla přizpůsobit jejich kontrolní systémy novým požadavkům na rostlinolékařské pasy.

Přípravky na ochranu rostlin

Naše audity a řady školení odborné přípravy se zaměřily na úřední kontroly uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a jejich používání, udržitelné používání pesticidů, integrovanou ochranu proti škůdcům a zařízení pro aplikaci pesticidů.

Ekologická produkce a označování ekologických produktů

Vzhledem k tomu, že nové právní předpisy EU upravující ekologickou produkci jsou v platnosti teprve od začátku roku 2022, a s ohledem na dobu potřebnou k přechodu na nové požadavky nebyly v roce 2022 v zemích EU provedeny žádné audity.

Chráněné označení původu, chráněné zeměpisné označení a zaručené tradiční speciality

Audit hodnocení systému úřední kontroly zavedeného pro CHOP a CHZO v odvětví vína odhalil při provádění kontrol u výrobců nedostatky v kontrole dodržování všech aspektů, na které se vztahují specifikace produktu.

Podvodné a klamavé praktiky

Projekt týkající se opatření zavedených zeměmi EU s cílem bojovat proti podvodům v zemědělsko-potravinářském řetězci byl ukončen a jeho výsledky byly zveřejněny v přehledové zprávě. Kromě toho Komise zveřejnila technickou zprávu s cílem podpořit členské státy při plnění právních požadavků EU v této oblasti.

Vstup zvířat a zboží do EU

Výsledky auditů potvrdily, že země EU obecně své systémy neustále zlepšují a provádějí kontroly v této oblasti.

Rezidua veterinárních léčivých přípravků a látek znečišťujících životní prostředí u zvířat a produktů živočišného původu

Výsledky posouzení vnitrostátních plánů sledování reziduí a osmi provedených auditů prokázaly soulad s pravidly.

„Jedno zdraví“

Výsledky hodnocení vnitrostátních plánů v oblasti antimikrobiální rezistence byly shrnuty v přehledové zprávě. Výsledky tohoto projektu by měly pomoci zemím EU identifikovat a rozvíjet synergie v rámci rozměru „Jedno zdraví“. Projekt by jim měl také pomoci identifikovat případné nedostatky a posílit jejich stávající plány.

2.4 Systematické sledování plnění doporučení auditu

2. 4.1
Obecné následné audity

Na základě našeho tříletého cyklu jsme v roce 2022 provedli osm obecných následných auditů.

Tabulka 4: Obecné následné audity v roce 2022

Obecné následné audity:	

Systematický přezkum opatření, která členské státy přijaly na základě doporučení vzešlých z auditů, byl i nadále účinný při řešení většiny zjištěných problémů. Výsledky obecných následných auditů byly zveřejněny v profilech zemí.

Ke konci prosince 2022 vnitrostátní orgány buď již zavedly nápravná opatření, anebo přijaly uspokojivé závazky směřující k odstranění většiny zjištěných nedostatků v přijatelných lhůtách. Podle klouzavého tříletého ukazatele byly závazky k provedení nápravných opatření přijaty u 93 % doporučení vyplývajících z auditů provedených během tříletého období 2018–2020.

Nadále sledujeme všechna otevřená doporučení prováděním obecných následných auditů.

2.4.2
Prosazování právních předpisů

V roce 2022 zahájila Komise řízení o nesplnění povinnosti proti Spojenému království kvůli nedodržení významných částí Windsorského rámce. Cílem těchto řízení o nesplnění povinnosti je obnovit soulad Spojeného království s rámcem v řadě klíčových oblastí, přičemž konečným cílem je ochrana zdraví a bezpečnosti občanů EU ([19]).

V roce 2022 Komise nepostoupila Soudnímu dvoru Evropské unie žádné případy v oblastech podléhajících úředním kontrolám, jichž se tato zpráva týká.

([19]) Tisková zpráva ze dne 15. června 2022

Závěry

Vnitrostátní orgány v roce 2022 nadále plnily svou úlohu při sledování a ověřování, zda podniky na všech stupních potravinového řetězce dodržují platné požadavky EU, a přijímaly donucovací opatření, pokud tak podniky nečinily.

Jako důvody, proč vnitrostátní orgány nemohly zcela realizovat plánované programy, byla uváděna omezení zavedená v důsledku pandemie COVID-19 (i když se v roce 2022 postupně vracely k normálu), personální obsazení a omezené zdroje.

Vnitrostátní orgány musejí dokončit práci na úpravách svých interních datových systémů s cílem zpracovávat úplné a konzistentní údaje v požadovaném formátu. Komise vydala pokyny k vyplňování výroční zprávy; dodržováním těchto pokynů by se měla zlepšovat srovnatelnost údajů poskytovaných za rok 2023 a za následující roky.

Výroční zprávy by se také zlepšily, kdyby vnitrostátní orgány uváděly prohlášení o celkové úrovni dodržování předpisů, celkové účinnosti svých systémů úředních kontrol a jejich vhodnosti k dosažení cílů nařízení o úředních kontrolách([20]).

Pokud jde o úřední kontroly dobrých životních podmínek zvířat, je nutné, aby budoucí výroční zprávy poskytovaly lepší analýzu hlavních případů nesouladu a národních akčních plánů, která by pomohla zabránit opakování takových případů.

Výsledky úředních kontrol prováděných zeměmi EU a kontrol prováděných Komisí u vnitrostátních orgánů ukazují, že jsou zavedeny kontrolní systémy, které zajišťují úrovně souladu, jež odpovídají požadavkům na bezpečnost potravin a krmiv a jsou slučitelné se zdravým vnitřním trhem EU. Přesto byly při kontrolách prováděných Komisí zjištěny nedostatky a další prostor pro zlepšení.

Systematické sledování, které Komise provádí, pokud jde o plnění doporučení vzešlých z auditů, ukazuje, že vnitrostátní orgány zpravidla přijímají nápravná opatření k nápravě zjištěných nedostatků.

V partnerské spolupráci s vnitrostátními orgány Komise i nadále podporuje nepřetržité zlepšování jejich systémů úředních kontrol prostřednictvím sítí vnitrostátních odborníků a iniciativy Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin.

([20]) Nařízení (EU) 2017/625